

TILLSYNSPLAN ENLIGT MILJÖBALKEN 2026 - 2028

ANTAGET AV: Miljö- och byggnämnden

DATUM: 2025-11-04

GÄLLER FRÅN OCH MED: 2026-01-01

ANSVAR UPPFÖLJNING/UPPDATERING: Enhetschef Miljö- och byggenheten

GÄLLER TILL OCH MED: 2026-12-31



ULRICEHAMNS
KOMMUN

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Syfte	4
1.2	Uppföljning	4
1.3	Vårt uppdrag	4
1.4	Nationell tillsynsstrategi.....	6
1.5	Nationella kontrollplanen (NKP).....	7
1.6	Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram	8
2	Tillsyn och prövning av miljöfarlig verksamhet.....	8
2.1	Planering och utpekade tillsynsområden 2026.....	9
2.1.1	Biologisk mångfald & Cirkulära flöden.....	9
2.1.2	Jordbruk – kemikaliehantering, växtskyddsmedel och växtnäring.....	10
2.1.1	IED-anläggning	10
2.1.1	Små avlopp	10
2.1.1	Förorenad mark.....	11
2.2	Projekt 2026.....	11
2.2.1	Tillsyn masshantering och rivningsavfall	11
2.2.2	Tillsyn eldningsoljecisterner.....	11
2.2.3	Matavfall från livsmedelsverksamheter	12
2.2.4	Tillsyn av växtskyddsmedel hos återförsäljare	12
2.3	Tillsynsplan miljöskydd 2026	12
2.4	Tillsynsplan förorenad mark 2026	13
2.5	Tillsynsplan små avlopp 2026.....	14
3	Tillsyn och prövning av hälsoskyddsverksamheter.....	14
3.1	Planering och utpekade tillsynsområden 2026.....	14
3.1.1	Skolor, förskolor och övriga anmälningspliktiga samlingslokaler	14
3.1.2	Inomhusmiljö i bostäder.....	15
3.2	Projekt 2026.....	15
3.2.1	Rökfria miljöer busshållplatser	15
3.3	Tillsynsplan hälsoskydd 2026	15
4	Övrig tillsyn och uppgifter enligt miljöbalken.....	16
4.1	Planering och utpekade tillsynsområden 2026.....	16
4.1.1	Strandskydd.....	16
4.1.2	Vindkraft och planfrågor m.m.....	16
4.2	Tillsynsplan övrig tillsyn enligt miljöbalken 2026.....	17
5	Prioritering utifrån befintliga resurser.....	17
5.1	Bortprioritering.....	18
6	Administration	19

1 Inledning

Tillsynsplanen tas fram för att säkerställa att verksamheter i Ulricehamns kommun följer miljöbalken och annan lagstiftning som hör till miljöområdet. Tillsynsplanen grundar sig i Miljö- och byggnämndens behovsutredning som visar det sammanlagda behovet som krävs för att utföra uppdraget som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken.

I tillsynsplanen anges de riktade insatser som avses utföras under 2026 med utblick mot 2028.

I tillsynsplanen anges även aktuella mål kopplade till den nationella tillsynsstrategin, delar av den nationella kontrollplanen inom livsmedelskedjan och Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram samt eventuella fokusområden för verksamheterna som hör till Sveriges nationella miljömål.

1.1 Syfte

Syftet med tillsynsplanen är att strukturera tillsynen enligt miljöbalken samt visa hur tillsynen prioriteras. I denna tillsynsplan sammanfattas hur arbetsuppgifter ska prioriteras utifrån författningskrav, miljönytta samt krav på myndigheternas tillgänglighet och service. Tillsynsplanen omfattar även en uppskattad mängd ansökningar, anmälningar och remisser eftersom det inte går att veta i förväg hur stort detta behov blir under det kommande året.

Denna plan visar planeringen av Miljö- och byggnämndens tillsynsarbete inom miljö- och hälsoskydd, strandskydd och miljöövervakning, samt övriga uppgifter kopplade till tillsynen.

Tillsynsplanen syftar även till att tydliggöra vilka områden som prioriteras bort till följd av begränsade resurser.

1.2 Uppföljning

Uppföljning av tillsynsplanen görs kontinuerligt samt i samband med olika avstämningar, såväl ekonomiskt utfall som verksamhetsutfall i övrigt. Återrapportering till miljö- och byggnämnden sker tertialvis.

1.3 Vårt uppdrag

Tillsynen ska säkerställa att verksamheter i Ulricehamns kommun följer miljöbalken och annan lagstiftning som kopplar till miljöområdet. Vi kontrollerar att lagstiftningen följs, vidtar åtgärder för att åstadkomma rättelse och genom rådgivning och information skapar förutsättningar för att underlätta så att lagstiftningens ändamål tillgodoses.

Nedan och i följande kapitel beskrivs vad Miljö- och byggnämnden har till uppgift att utföra med stöd av, och krav i, olika författningar.

Miljöbrottsärenden och miljöstraffavgifter

Vissa typer av miljöfarliga verksamheter som inte bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning kommer att föreläggas om rättelse eller försiktighetsmått för fortsatt bedrivande av verksamhet. Denna typ av ärenden har en tendens att dra ut på tiden och det är inte ovanligt att hela arbetsveckor kan få läggas på ett enda ärende. Samtidigt måste dessa ärenden prioriteras med anledning av att det annars kan löna sig att inte följa miljölagstiftningen vilket i sin tur skulle kunna leda till snedvridning av konkurrensen på grund av bristande likabehandling samt fara för människors hälsa eller miljön. Miljö- och byggnämnden har en skyldighet att anmäla misstänkt miljöbrott. Dessa ärenden prioriteras alltid.

Vid vissa typer av överträdelser har Miljö- och byggnämnden en skyldighet att besluta om miljöstraffavgifter.

Information/rådgivning/kundservice

Till Miljö- och byggnämnden kommer ofta frågor från både verksamhetsutövare och privatpersoner. Att svara på dessa frågor och ge rådgivning ingår i Miljö- och byggnämndens serviceskyldighet. God service gynnar ett bra samarbete mellan samtliga parter. Kunniga och välinformerade verksamhetsutövare och kommuninvånare är positivt för miljöarbetet som helhet. Inom vissa delar av miljöskyddsområdet informeras de större verksamheterna om aktuell information och nyheter genom ett julbrev som skickas ut vid varje årsskifte.

Inom detta område kan ingen nedprioritering göras, men ett arbete pågår kontinuerligt med att kunna hänvisa till olika informationskanaler såsom egen hemsida och andra regionala och centrala myndigheters hemsidor.

Utbildning/fortbildning/informationsutbyte

Under året kommer medarbetarna att delta i, och eventuellt själva anordna, träffar och projekt inom samverkan för centrala tillsynsmyndigheter, Sjuhäradskommunerna och även delta i Miljösamverkan Väst kurser och träffar. Detta är tidsbesparande projekt där flera kommuner arbetar med att ta fram material som sedan kan användas av handläggare i samtliga kommuner. Det är dessutom mycket värdefulla tillfällen för lärande och erfarenhetsutbyte.

Samverkan och samordning

Samordning mellan kommuner leder generellt sett till tidsbesparing och en mer enhetlig tillsyn mellan Sjuhäradskommunerna samt inom Miljösamverkan Västra Götaland. Detta leder till att verksamhetsutövare i olika kommuner får liknande krav ställda på sig oavsett i vilken kommun de bedriver sin verksamhet, vilket även utgör en grund för lika konkurrensvillkor.

- Miljöpresidieträffar anordnas någon gång per år. Här träffas nämndernas ordförande/vice ordförande samt miljöchefer eller motsvarande från respektive Sjuhäradskommun, vilket också leder till ökad samsyn samt samverkan inom Sjuhärad.
- Miljö- och byggnämnden deltar i Sjuhäradskommunernas olika samverkansgrupper. Här kan bl.a. nämnas avloppsgrupp, miljötillsynsgrupp, hälsoskyddsgrupp, strandskyddsgrupp, lantbruksgrupp samt arbete med förorenad mark.

- Miljöfunktionen deltar årligen i de centrala myndigheternas vägledningsmöten inom respektive områden, t.ex. möten om nationell kontrollplan och animaliska biprodukter. Miljö- och byggnämnden deltar dessutom i de träffar som Länsstyrelsen anordnar för handläggare inom miljö- och hälsoskyddsområdet, naturvårdsområdet samt miljöövervakning. Samordning sker också vid medverkan i nationella tillsynsprojekt.

Inom Sjuhäradskommunerna finns ett samverkansavtal inom miljöbalkens område som möjliggör för en miljöenhet att låna resurser från en annan kommun som har anslutit sig till avtalet. Miljö- och byggnämnden har tidigare bistått med personal för att möjliggöra för andra kommuner att nå sina tillsynsmål. Om frågan kommer igen kommer Miljö- och byggnämnden vara behjälplig under förutsättning att det finns resurser för det.

Olyckor

Området olyckor är ett av de svåraste att göra tidsuppskattning inom, då detta område är helt händelsestyrt. Här görs bedömningar utifrån tidigare erfarenhet och statistik men vissa år tar området mycket mer resurser i anspråk än vad som kunnat förutspås.

Klagomål

Klagomål från allmänhet eller andra berörda som anmäls till Miljö- och byggnämnden leder till allt från någon timme till flera veckors utredning och inspektioner.

Vanligtvis görs en inspektion för att utreda om klagomålet är befogat eller inte. Ibland räcker det dock med telefonkontakt.

I andra fall krävs en mer omfattande utredning som kan leda till förelägganden, förbud, anmälan om misstanke om brott, miljöstraffavgift etc.

Ärenden gällande klagomål på avfallshantering tar en stor del av resurserna i dagsläget och leder i flera fall till anmälan om misstanke om brott.

Rapportering och remisser

Kraven på rapportering till olika myndigheter såsom olika centrala verk och Länsstyrelsen m.fl. är ganska omfattande och tar resurser i anspråk, särskilt i början av varje verksamhetsår. Förutom rapportering har enheten att besvara enkäter och remisser från olika myndigheter.

Externa remisser från statliga instanser samt internremisser såsom bygglov, planärenden, yttranden till kommunstyrelsen, kommunala nämnder m.fl. besvaras där det anses skäligt.

1.4 Nationell tillsynsstrategi

Den nationella strategin för miljöbalkstillsynen fungerar som ett gemensamt verktyg för Sveriges kommuner och länsstyrelser för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn nationellt. Nuvarande strategi gäller 2026–2029 och innehåller åtta tillsynsområden. Vart och ett av dessa har inringade fokusområden med tillhörande preciseringar kopplade till sig.

Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Preciseringarna utgör strategi för att uppnå effektmålen. Strategin är ett av underlagen för prioritering av tillsyn.

Bland annat berör följande effektmål och aktiviteter i den nationella tillsynsstrategin miljö- och byggnämnden 2026:

- **Avfall**
 - Bygg- och rivningsavfall
- **Förorenade områden**
 - Prioriterade förorenade områden
 - PFAS-förorenade brandövningsplatser
- **Hälsoskydd**
 - Inomhusmiljö i bostäder
 - Anmälningsskyldiga hygieniska verksamheter
- **Miljöfarlig verksamhet**
 - Avloppsledningsnät och dagvattenanordningar
- **Naturtillsyn**
 - Strandskyddstillsyn

1.5 Nationella kontrollplanen (NKP)

Kontrollförordningen (EU) 2017/625 började tillämpas i december 2019 inom livsmedelskedjan. Ett uttryck som brukar nämnas i sammanhanget är ”från jord till bord”. Inom miljöområdet innefattas områdena växtskyddsmedel och animaliska biprodukter av kontrollförordningen.

Sverige har tagit fram den nationella kontrollplanen (NKP) och mål för 2026–2029. Den nationella kontrollplanen är styrande för alla myndigheter i livsmedelskedjan och här finns myndigheternas gemensamma mål samlade. Gällande växtskyddsmedel så är de övergripande målen dels att kontrollmyndigheterna ska ha rätt förutsättningar för att utföra en likvärdig och effektiv kontroll och dels att aktörerna ska följa reglerna så att växtskyddsmedel distribueras och hanteras på ett säkert sätt som inte medför risker för människors eller djurs hälsa eller miljön.

Aktivitetsmål är bl.a.: att hålla tillsynsregister över aktörer uppdaterade, utföra regelbundna kontroller över aktörer, att saluförda växtskyddsmedel är godkända, kontroll av sprutjournal och integrerat växtskyddsarbete, delta i årliga webinarium.

NPK:n omfattar även verksamheter som hanterar animaliska biprodukter såsom t.ex. stallgödsel och andra organiska gödselmedel samt verksamheter som förvarar animaliska biprodukter inom primärproduktionen (till exempel döda lantbruksdjur). Där är de övergripande målen riskbaserad kontroll, åtgärd vid avvikelser samt verktyg och förutsättningar för en riskbaserad kontroll.

Följande tillsynsinsatser planeras att genomföras under 2026 inom miljöområdet och är kopplade till den nationella kontrollplanen:

- Regelbunden tillsyn på verksamheter som yrkesmässigt hanterar växtskyddsmedel utifrån central myndigheters vägledning
- Tillsyn i fält för U-verksamheter inom jordbruk när det gäller växtskyddsmedel
- Tillsyn gällande animaliska biprodukter i samband med tillsyn på C-verksamheter inom djurhållande verksamhet
- Årlig inventering av växtskyddsmedelsaktörer och uppdatering av vårt tillsynsregister fortsätter
- Kontrollera distributörer utifrån nationell tillsynskampanj

1.6 Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram

Vart sjätte år tar vattenmyndigheterna fram ett åtgärdsprogram för varje vattendistrikt. Åtgärdsprogrammen beskriver de problem som behöver lösas i distriktens vatten, vilka de viktigaste källorna till problemen är och vilka åtgärder som myndigheter och kommuner ska sätta in. Detta så att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppfylls. Vårt område tillhör Västerhavets vattendistrikt och dess åtgärdsprogram. Nuvarande åtgärdsprogram gäller fram till 2027.

Följande områden är kopplade till Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram som berör Miljö- och byggnämndens planerade tillsyn 2026:

- Miljöfarliga verksamheter
- Förorenade områden
- Dricksvattenskydd
- Små avlopp
- Avloppsreningsverk
- Jordbruk och djurhållande verksamheter
- Vattenskyddsområden

2 Tillsyn och prövning av miljöfarlig verksamhet

Inom tillsynen av miljöfarliga verksamheter granskas främst efterlevnaden av miljöbalken med tillhörande författningar samt domar och beslut. Detta görs genom oanmälda och anmälda inspektioner.

I övrigt innebär tillsynen även rådgivning och information till verksamhetsutövarna. Den lokala tillsynen sker främst genom inspektion av verksamheterna. Under inspektionen sker bland annat kontroll av egenkontrollprogram samt att gällande författningar följs.

2.1 Planering och utpekade tillsynsområden 2026

2.1.1 Biologisk mångfald & Cirkulära flöden

Under 2026 kommer tillsynsystemat vara biologisk mångfald och cirkulära flöden. Tillsynen kommer dock anpassas så temat passar de B-, C- och U-verksamheter som har årlig tillsyn. Anpassningen sker för att kunna prioritera tillsynsfrågorna utifrån verksamheternas behov.

Miljöbalken ska tillämpas så att bland annat den biologiska mångfalden bevaras och att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.

I förarbetena till miljöbalken betonas att det är den ekologiskt hållbara utvecklingen som åsyftas (Prop. 1997/98:45 del 1, sid. 154 ff.). I propositionen till miljöbalken (prop. 1997/98:45 sid. 169) redogörs för tanken bakom den fjärde meningen i 1 kap. 1 § miljöbalken i ett stycke som handlar om hushållningsaspekten och kretsloppsprincipen. Det anges att hushållning kan ske dels genom ett optimalt utnyttjande med så resurs- och energisnåla processer som möjligt, dels genom att utnyttja ett kretslopp med slutna materialflöden där material genom återanvändning eller återvinning kommer till ny användning. Kretsloppsprincipen syftar till att vad som utvinns ur naturen ska på ett uthålligt sätt kunna användas, återanvändas, återvinnas och bortskaffas med minsta möjliga resursförbrukning utan att naturen skadas.

I förarbetena uttalas också att lagstiftningens roll är att skapa förutsättningar för ett decentraliserat och förebyggande miljöarbete som ska inspirera verksamhetsutövare att tänka och handla så att de föregriper lagstiftningens obligatoriska krav.

Syftet med 2026 års tillsynsystema är att:

- Anpassa tillsynen utifrån verksamheternas behov
- Diskutera och förbereda verksamheterna på kommande krav om att nyttja material på cirkulärt sätt
- Ge verksamheter förutsättningar att bidra till biologisk mångfald på lokal nivå

Tillsynsystemat bidrar positivt till många miljömål, exempelvis:

- Begränsad klimatpåverkan
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

2.1.2 Jordbruk - kemikaliehantering, växtskyddsmedel och växtnäring

Under 2026 kommer tillsynen på U-verksamheter inom jordbruk fokusera på tillsyn i fält och omfattar områdena växtskyddsmedel och växtnäring. Detta i och med att vi deltagit i det nationella tillsynsprojektet som Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen tillsammans med kommunerna drev under 2025 och vill fortsätta med samma projekt för de verksamheter som ska få tillsyn 2026. Vi kommer även att ta upp frågan om hur animaliska biprodukter (ABP) hanteras.

För C-objekt inom jordbruk och djurhållning kommer tillsynen främst fokuseras på kemikaliehanteringen inklusive växtskyddsmedel samt ABP.

Riskbedömning av verksamhet och med det tilldelning av tillsynsintervall sker utifrån centrala myndigheters vägledning om gödsel och växtskyddsmedel, vilket kommer fortsätta ske i samband med tillsynsbesöken. Inventeringar av små verksamheter kommer fortsätta ske i mån av resurser. Uppdatering av tillsynsobjekt sker så fort nya uppgifter framkommer.

2.1.1 IED-anläggning

Under våren 2023 uppmärksammade Naturvårdsverket att vissa tillståndspliktiga verksamheter i Sverige har fått felaktig klassning och att de även ska ha IED-klassning. Industriutsläppsdirektivets (IED, 2010/75/EU) syfte är att minska industrins påverkan på människors hälsa och miljön. Detta ska bland annat ske genom en integrerad tillståndsprövning där utgångspunkten är att bästa tillgängliga teknik ska tillämpas.

En av Ulricehamns kommuns verksamheter påverkas och är numera klassad som en IED-anläggning. IED-anläggningen ska besökas minst en gång per år. Om allvarlig brist i uppfyllandet av de villkor som gäller för verksamheten eller annat som bedöms allvarligt uppmärksammas under tillsynsbesöket genomförs ett nytt tillsynsbesök inom sex månader.

2.1.1 Små avlopp

Miljö- och byggnämnden utför årligen tillsyn av små avlopp. Under våren 2026 ska två tillsynsprojekt genomföras, en fortsättning av området kring Hällstad - Härna som påbörjades 2025 samt ett projekt som riktar sig särskilt mot livsmedelsverksamheter. Totalt rör det sig om cirka 70 respektive 10 objekt. På grund av bortfall av resurser har tillsynen 2026 behövt skalas ner.

Miljö- och byggnämnden har tagit fram en långsiktig tillsynsstrategi för små avlopp för att identifiera områden för tillsyn flera år framåt. Tillsynsstrategin har tagits fram i enlighet med den nya riskkartläggningen samt de utpekade områden i VA-planen.

Under året kommer arbetet med att uppdatera det digitala ärendehanteringsregistret för samtliga små avlopp i kommunen att fortgå. Enligt Havs- och vattenmyndigheten finns ett uppsatt mål om att det ska finnas ett komplett avloppsregister till 2026.

I övrigt förväntas åtgärdandet av befintliga utdömda avlopp att fortgå genom ansökningar och beslut om förbud. Under hösten 2026 planeras återigen en entreprenörsträff i syfte att informera om vilka krav och riktlinjer som ställs för att uppnå en mer effektiv handläggning av ärenden samt att främja gott samarbete.

2.1.1 Förorenad mark

Under 2026 kommer fokus ligga på att göra ansvarsbedömningar för objekt i riskklass 2 enligt Länsstyrelsens EBH-lista (Efterbehandlingsstöd). Under året kommer ansökan om statligt bidrag skickas in för eventuella undersökningar och åtgärdsförberedelser för ovan nämnda objekt. Ansökningshandlingar skickas in till Länsstyrelsen av kommunens huvudman för förorenade områden. I övrigt är arbetet med förorenad mark händelsestyrt.

Nationell tillsynskampanj inom PFAS på brandövningsplatser

Ambitionen är att delta i den nationella tillsynskampanjen men då vi inte vet hur omfattande kampanjen kommer att vara är det svårt att avgöra om vi har resurser nog i nuläget. Då vi endast har vetskap om en brandövningsplats i kommunen anses resursbehovet för kampanjen vara relativt litet i dagsläget.

2.2 Projekt 2026

2.2.1 Tillsyn masshantering och rivningsavfall

Under 2026 kommer projekt avseende tillsyn på rivningsavfall att fortlöpa. Tillsynen kommer bland annat vara inriktad på att kontrollera byggarbetsplatsers utsortering av avfall. Projektet är händelsestyrt och tillsynen styrs efter bygg- och rivningslov som kommer in. Tillsynen ligger i linje med den nationella tillsynsstrategin. Projektet berör bland annat miljömålen:

- God bebyggd miljö
- Giftfri miljö

2.2.2 Tillsyn eldningsoljecisterner

Tillsynen av eldningsoljecisterner är i dagsläget nästan obefintlig och behovet ses som stort då brister misstänks. Under 2026 planeras ett tillsynsprojekt att startas gällande cisterner för eldningsolja i verksamheter som vi vanligtvis inte utför tillsyn på. Under 2025 har det skett ett förarbete med inventering och förstudie gällande eldningsoljecisternerna.

De områden som projektet kommer att beröra är kemikaliehantering, vattenskyddsområde, energianvändning, nationell tillsynsstrategi samt miljö kvalitetsnormer för vatten.

Projektet berör miljömålen:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- God bebyggd miljö

2.2.3 Matavfall från livsmedelsverksamheter

Syftet med tillsynen är att kontrollera huruvida livsmedelsverksamheter hanterar matavfall på ett hållbart sätt. I nuläget är tillsynen av livsmedelsverksamheters sortering av matavfall obefintlig. Behovet är däremot stort då livsmedelskontrollanter noterat att sortering av matavfall ofta brister bland livsmedelsverksamheter. Projektet kommer utifrån nuvarande resurser pågå under två år. Under det första året kommer fokus vara på att upprätta strategi, ärendehantering samt ha samtal med Ulricehamns Energi för att få insyn i verksamheternas förutsättningar att hantera matavfall på lämpligt sätt. Projektet kommer sedan övergå till inventering, tillsyn och sammanställning.

Under 2024 genomförde miljösamverkan en tillsynskampanj som gett användbar tillsynsvägledning och checklistor, som kommer vara underlag till projektets tillsyn.

Projektet bidrar till att uppnå miljömålen:

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan

2.2.4 Tillsyn av växtskyddsmedel hos återförsäljare

Projektets huvudsakliga fokus är att kontrollera att växtskyddsmedel som säljs i butiker är godkända. Projektet berör miljömålen:

- Giftfri miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

2.3 Tillsynsplan miljöskydd 2026

Tabell över tillsynsplaneringen 2026 miljöskydd

Aktivitet	Totalt antal verksamheter	Antal verksamheter som ska ha tillsyn 2026	Skattefinansierad tid (%)	Avgiftsfinansierad tid (%)	2026 (timmar)	2027 (timmar)	2028 (timmar)
Styrd tid							
B-verksamheter	13	11	0%	100%	287	360	287
C-verksamheter exkl jordbruk	61	50	0%	100%	404	457	413
C-objekt jordbruk över 100 DE	17	6	0%	100%	48	84	48
Miljöövervakning - obligatorisk			100%	0%	120	120	120
Köldmedier - årsrapporter	89	89	0%	100%	134	134	134
Totalt			12%	88%	993	1155	1002
Aktivitet	Totalt antal händelser/ärenden 2024	Totalt antal uppskattade händelser/ärenden 2026	Skattefinansierad tid (%)	Avgiftsfinansierad tid (%)	2026 (timmar)	2027 (timmar)	2028 (timmar)
Händelstyrd tid							
Anmälningar	30	40	30%	70%	265	210	210
Ansökningar inkl dispenser	70	70	20%	80%	340	340	340
Klagomål	30	30	70%	30%	150	150	150
Olyckor/tillbud	5	10	80%	20%	50	50	50
Rådgivning och information			100%	0%	150	150	150
Sanktionsärenden	4	10	50%	50%	30	30	30
Anmälan om misstanke om brott	3	3	100%	0%	30	30	30
Överklagade ärenden	6	6	100%	0%	20	20	24
Prövning av miljöfarliga verksamheter (remissinstans)	2	2	100%	0%	50	50	50
Svara på motioner	2	2	100%	0%	30	30	30
Redovisning till myndigheter	15	15	100%	0%	85	85	85
Interna och externa remisser	60	70	100%	0%	80	90	100
Totalt			59%	41%	1280	1235	1249

Aktivitet	Totalt antal verksamheter	Verksamheter som ska ha tillsyn 2026	Skattefinansierad tid (%)	Avgiftsfinansierad tid (%)	2026 (timmar)	2027 (timmar)	2028 (timmar)
Behovsprioriterad tid							
U-verksamheter miljöskydd med regelbunden tillsyn 1-3 års intervall	113	24	20%	80%	288	396	288
U-verksamheter miljöskydd med regelbunden tillsyn 4-6 års intervall	44	5	20%	80%	30	36	90
U-verksamheter med regelbunden tillsyn 6-10 års intervall	3	3	20%	80%	18	0	0
U-verksamhet miljöskydd inventering	17	5	50%	50%	50	42	42
Jordbruk U-verksamheter med regelbunden tillsyn 1-3 års intervall	53	19	30%	70%	114	144	102
Jordbruk U-verksamheter med regelbunden tillsyn 4-5 års intervall	36	0	30%	70%	0	72	60
Jordbruk U-verksamheter med regelbunden tillsyn 6-10 års intervall	26	0	30%	70%	0	0	0
Jordbruk U-verksamheter med sporadiskt tillsynsbehov eller projektrinriktat	43	0	50%	50%	0	0	0
Jordbruk U-verksamheter med inventeringsbehov	75	0	100%	0%	24	80	80
Dagvattenanläggningar (dammar)	15	0	20%	80%	12	90	12
Projekt bygg- och rivningsavfall			20%	80%	50	50	50
Projekt inventering eldningsoljecisterner, förstudie inför kommande tillsynsprojekt			70%	30%	100	200	200
Projekt matavfall från livsmedelsverksamheter			30%	70%	100		
Projekt växtskyddsmedel hos återförsäljare			80%	20%	50	0	0
Vattenskyddsområden tillsyn		0	20%	80%	0	0	0
Animaliska biprodukter (ABP)	334	40	30%	70%	40	40	40
Informationsutskick och informationsmöten			100%	0%	25	25	25
Myndighetssamverkan			100%	0%	80	80	80
Biocider	0	0	70%	30%	100	100	100
Sprängämnesprekursorer	0	0	50%	50%	0	20	0
Totalt			45%	55%	1081	1375	1169

2.4 Tillsynsplan förörenad mark 2026

Tabell över tillsynsplaneringen 2026 förörenad mark

Aktivitet	Totalt antal händelser/ ärenden 2025	Totalt antal uppskattade händelser / ärenden 2026	Skattefinansierad tid (%)	Avgiftsfinansierad tid (%)	2026	2027	2028
Händelsestyrd tid							
Anmälningar	3	4	0%	100%	32	40	48
Uppföljande tillsyn		2	20%	80%	20	20	20
Rådgivning och information			100%	0%	10	10	10
Redovisning till myndigheter			100%	0%	10	10	10
Interna och externa remisser			100%	0%	40	60	60
Totalt			57%	43%	112	140	148
Aktivitet	Totalt antal verksamheter	Verksamheter som ska ha tillsyn 2026	Skattefinansierad tid (%)	Avgiftsfinansierad tid (%)	2026	2027	2028
Behovsprioriterad tid							
Tillsyn av objekt som ännu inte identifierats (branschklassats - BKL)			100%		0	0	0
Tillsyn av objekt som ännu inte identifierats - nedlagda verksamheter			100%				
Tillsyn av objekt som ännu inte identifierats - pågående miljöfarliga verksamheter			100%				
Tillsyn av objekt som ännu inte inventerats	161		50%	50%	0	160	160
Tillsyn av objekt som ännu inte inventerats - nedlagda verksamheter			100%				
Tillsyn av objekt som ännu inte inventerats - pågående miljöfarliga verksamheter			100%				
Egeninitierad tillsyn av prioriterade förörenade områden			50%	50%	120	120	120
Egeninitierad tillsyn av prioriterade förörenade områden - initiering av nya objekt	2	2	50%	50%	100	100	100
Egeninitierad tillsyn av prioriterade förörenade områden - pågående objekt i utredningsfas	1	1	50%	50%	0	0	80
Egeninitierad tillsyn av prioriterade förörenade områden - pågående objekt i åtgärdsfas			50%	50%	0	0	80
Egeninitierad tillsyn av prioriterade förörenade områden - pågående objekt i uppföljningsfas			50%	50%	0	0	0
Tillsyn av bidragsfinansierade objekt			100%				
Tillsyn av bidragsfinansierade objekt - utredningsfas	1	1	100%		8	8	8
Tillsyn av bidragsfinansierade objekt - åtgärdsfas	1	1	100%		8	8	8
Tillsyn av bidragsfinansierade objekt - uppföljningsfas			100%		0	80	0
Kommunala tillsynsprojekt			100%		0	40	20
Tillsyn av ej prioriterade objekt (riskklass 3-4)	55	2	100%		60	60	60
Informationsutskick och informationsmöten			100%		5	5	5
Myndighetssamverkan			100%		10	10	10
Uppdrag från kommunledning			100%		0	0	0
Kommun eller förvaltningsövergripande			100%		0	0	0
Totalt			65%	35%	311	591	651

2.5 Tillsynsplan små avlopp 2026

Tabell över tillsynsplaneringen 2026 små avlopp

Aktivitet	Totalt antal händelser/ ärenden 2025	Totalt antal uppskattade händelser / ärenden 2026	Skatte- finansierad tid (%)	Avgifts- finansierad tid (%)	2026 (timmar)	2027 (timmar)	2028 (timmar)
Händelsestyrd tid							
Anmälningar och ansökningar	120	130	20%	80%	1040	2292	2372
Dispenser	15	20	10%	90%	20		
Uppföljande tillsyn	8	15	25%	75%	80	82	82
Klagomål	2	2	25%	75%	10	10	10
Olyckor	0	0	100%	0%	0	0	0
Rådgivning och information	120	140	100%	0%	150	150	150
Överklagade ärenden	1	2	100%	0%	2	2	2
Svara på motioner	0	0	100%	0%	0	0	0
Redovisning till myndigheter	1	1	100%	0%	50	1075	30
Interna och externa remisser	50	50	100%	0%	100	100	100
Totalt			37%	63%	1452	3711	2746
Aktivitet	Verksamheter som bör ha tillsyn årligen	Verksamheter som ska ha tillsyn 2026	Skatte- finansierad tid (%)	Avgifts- finansierad tid (%)	2026 (timmar)	2027 (timmar)	2028 (timmar)
Behovsprioriterad tid							
Tillsyn små avlopp - per år	275	80	50%	50%	320	550	550
Små avlopp som kontrolleras på plats per år	200	57	50%	50%	228	800	800
Uppdrag från kommunledning	0	0	100%	0%	0	0	0
Kommun eller förvaltningsövergripande (VA-plan och vattentjänstplan)			100%	0%	150	150	150
Myndighetssamarbetan/nätverksaträffar			100%	0%	64	64	64
Totalt			64%	36%	762	1564	1564

3 Tillsyn och prövning av hälsoskyddsverksamheter

Med hälsoskyddsobjekt avses en rad olika hygienlokaler, till exempel frisörer, fotvårdare, tatuerare, massörer samt skolor, förskolor, allmänna lokaler och bad. Enheten prioriterar att bedriva tillsyn över skolor och förskolor för att säkerställa en god skolmiljö genom att bl. a titta på ventilation, städning och att miljön är giftfri.

Den operativa tillsynen av hälsoskyddsobjekt sker varje till vart tionde år beroende på verksamhetstyp. Vid tillsynsbesöket kan till exempel bullerfrågor, ventilation, egenkontroll och rutiner diskuteras.

3.1 Planering och utpekade tillsynsområden 2026

3.1.1 Skolor, förskolor och övriga anmälningspliktiga samlingslokaler

Planerad tillsyn på förskolor och skolor ligger i linje med målen i den nationella strategin. Miljö- och byggnämnden planerar att under 2026 genomföra skrivbordstillsyn där egenkontrollen eller delar av egenkontrollen kommer att granskas. Syftet är att genom granskning säkerställa att säkerställa att verksamheterna har en fungerande egenkontroll som är anpassad efter verksamheten.

Under 2026 kommer även oanmälda tillsynsbesök utföras i syfte att kontrollera att rutinerna för egenkontroll efterlevs.

3.1.2 Inomhusmiljö i bostäder

Under 2026 kommer miljö- och byggnämnden fortsätta med tillsynen över hyresvärdar som påbörjades år 2025. Tillsyn ligger i linje med den nationella tillsynsstrategin där ett fokusområde är inomhusmiljö i bostäder.

Syftet med tillsynen är att kontrollera om det är god inomhusmiljö i bostäder samt kontrollera fastighetsägarnas egenkontroll. Miljö- och byggnämnden ska arbeta förebyggande och utöva en effektiv bostadstillsyn. Tillsynen kommer genomföras genom att utföra stickprov på olika fastigheter.

3.2 Projekt 2026

3.2.1 Rökfria miljöer busshållplatser

Under 2026 kommer miljö- och byggnämnden utföra tillsyn på busshållplatser. Detta utförs i projektform i samarbete med länsstyrelsen i Halland och Västra Götalands län. Projektet kommer bedrivas under första tertialen enligt länsstyrelsens tidsplan. Syftet är att kontrollera hur rökförbudet upprätthålls inom kollektivtrafikens områden i Ulricehamns kommun.

3.3 Tillsynsplan hälsoskydd 2026

Tabell över tillsynsplaneringen 2026 hälsoskydd

Aktivitet	Totalt antal verksamheter	Verksamheter som ska ha tillsyn 2026	Skattefinansierad tid (%)	Avgiftsfinansierad tid (%)	2026	2027	2028
Skryddad tid							
Skolor/gymnasium/särskolor	17	17	0%	100%	102	102	102
Förskolor	24	24	0%	100%	144	144	144
Stickande och skärande - Tatuering	4	4	0%	100%	12	12	12
HVB-hem	1	1	0%	100%	3	3	3
Bassångbad	4	4	0%	100%	18	18	18
Bakgrundsstrålning	2	2	100%	0%	6	6	6
Solanium (strålskyddslagen)	2	2	0%	100%	9	0	9
Totalt			3%	97%	294	285	294
Aktivitet	Totalt antal händelser/ärenden 2024	Totalt antal uppskattade händelser/ärenden 2026	Skattefinansierad tid (%)	Avgiftsfinansierad tid (%)	2026	2027	2028
Händelsestyrd tid							
Anmälningsärenden enligt 38 § FMH	4	5	0%	100%	25	25	25
Smittskydd			100%	0%	20	20	20
Uppföljande tillsyn (radon)		7	0%	100%	14	14	14
Klagomål	21	20	50%	50%	200	200	200
Rådgivning och information			100%	0%	20	20	20
Sanktionsärenden			50%	50%	30	30	30
Svara på motioner			100%	0%	0	0	0
Redovisning till myndigheter		1	100%	0%	5	5	5
Interna och externa remisser		5	100%	0%	10	10	10
Totalt			51%	49%	324	324	324
Aktivitet	Totalt antal verksamheter	Verksamheter som ska ha tillsyn 2026	Skattefinansierad tid (%)	Avgiftsfinansierad tid (%)	2026	2027	2028
Behovsplanerad tid							
UH-verksamheter - Strandbad	14	14	60%	40%	10	10	10
UH-verksamheter, 3-årigt intervall, Gym	5	3	20%	80%	9	0	9
UH-verksamheter, 5-årigt intervall, Lokaler för vård och annat omhändertagande, hotell mfl	27	16	20%	80%	60	20	20
UH-verksamhet, blandat tillsynsintervall, Hygienisk behandling (Fotvård, frisörer, akupunktur)	12	5	20%	80%	30	0	30
UH-verksamheter, projektinriktad tillsyn, Hyresvärdar			20%	80%	128	0	0
Rökfria miljöer	62	62	100%	0%	162	62	62
Totalt			50%	50%	399	92	131

4 Övrig tillsyn och uppgifter enligt miljöbalken

Inom ramen för miljöbalken ligger tillsynen av strandskyddet och handläggningen av strandskyddsdispenser. Enheten är även sakkunnig och yttrar sig i frågor om vindkraft samt bygglov kopplat till t.ex. strandskyddet.

Inspektörer deltar i granskning av bygglovsärenden, vilket prioriteras, samt är sakkunniga gällande miljöfrågor vid planarbete.

Remisser i prövningsärenden där länsstyrelsen är tillsynsmyndighet samt från centrala myndigheter kommer att besvaras i mån av tid samt i de fall där det finns viktiga synpunkter att framföra. Detsamma ska gälla remisser från regeringen där Ulricehamns kommun är utpekad som remissinstans.

4.1 Planering och utpekade tillsynsområden 2026

4.1.1 Strandskydd

Arbetet med tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken samt handläggning av dispenser från strandskyddet är en betydande del av miljö- och byggnämndens arbete.

Tillsyn inom strandskyddade områden sker kontinuerligt, projekt har genomförts 2021, 2023 och 2024. Under 2025 genomfördes inget strandskyddsprojekt på grund av en omfördelning av resurser, men planen är att ett nytt projekt kommer att genomföras under 2026. Utöver tillsynsprojekten där geografiskt avgränsade områden väljs ut och granskas följs även tidigare beviljade strandskyddsdispenser upp, 5 år efter att de vunnit laga kraft. Det avsätts totalt 540 timmar för tillsynsarbetet under 2026.

Det uppskattas att det kommer in 40 ansökningar om strandskyddsdispens under 2026, tiden för att handlägga ärendena uppgår till 320 timmar. De stora variationerna vad gäller inkomna ansökningar om dispens innebär svårigheter att bedöma det faktiska antalet för 2026. Om fältprojektet genomförs bedöms det som sannolikt att antalet retroaktiva ansökningar om strandskyddsdispens ökar. Arbetet med tillsyn respektive dispenser är således delvis sammankopplade.

4.1.2 Vindkraft och planfrågor m.m.

Miljö- och byggnämnden har tillsynsansvar för de vindkraftverk som finns inom kommunen. Enheten deltar vid samråd med vindkraftsbolag, svarar på interna remisser och även remisser från Länsstyrelsen vid t.ex. planarbeten eller vid ansökan om att få bygga nya vindkraftverk. Periodvis svarar nämnden på stora mängder frågor angående pågående vindkraftsprojekt från allmänheten.

Miljö- och byggnämnden gör bedömningar utifrån den dokumentation och kunskap om naturvärden som kan finnas inom det aktuella området. Bedöms det att kunskapen inte är tillräcklig kan enheten även svara på vilka ytterligare utredningar som kan behövas för att säkerställa att exempelvis inget brott mot artskyddsreglerna sker.

Miljö- och byggnämnden är även behjälplig gentemot plan- och exploateringsenheten i framtagandet av nya detaljplaner; främst ifråga om naturvärden eller förorenad mark.

4.2 Tillsynsplan övrig tillsyn enligt miljöbalken 2026

Tabell över tillsynsplaneringen 2026 övrig tillsyn

Aktivitet	Totalt antal händelser/ ärenden 2024	Totalt antal uppskattade händelser / ärenden 2026	Skatte- finansierad tid (%)	Avgifts- finansierad tid (%)	2026	2027	2028
Händelsestyrd tid							
Dispenser		40	0%	100%	320	320	320
Klagomål		10	50%	50%	40	40	40
Interna och externa remisser		25	100%	0%	200	200	200
Rådgivning och information		10	100%	0%	30	30	30
Miljöbedömning detaljplan		5	100%	0%	15	15	15
Överklagade ärenden		10	100%	0%	10	10	10
Svara på motioner		3	100%	0%	10	10	10
Redovisning till myndigheter		1	100%	0%	3	3	3
Totalt			46%	54%	628	628	628
Aktivitet	Totalt antal verksamheter	Verksamheter som ska ha tillsyn 2026	Skatte- finansierad tid (%)	Avgifts- finansierad tid (%)	2026	2027	2028
Behovsprioriterad tid							
Kalkning			100%	0%	0	0	0
Tillsyn av strandskydd			60%	40%	480	480	480
Uppföljning givna dispenser		23	50%	50%	60	60	60
Nätverksträffar			100%	0%	60	60	60
Delta i vattenråd / vattenvårdsförbund			100%	0%	10	10	10
Informationsutskick/Informationsmöten			100%	0%	20	20	20
Stängeselgenombrott			50%	50%	10	10	10
Totalt			65%	35%	640	640	640

5 Prioritering utifrån befintliga resurser

Under perioden 2026–2028 kommer arbetet fortsätta med att utveckla verksamheten och kommunikationen i enlighet med sektorns kvalitetsledningssystem, både med fokus på externa och interna kunder.

Inom miljö- och hälsoskyddsområdet prioriteras tillsynen av anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter. Detta innebär i korthet att beroende på hur många timmar en verksamhet är klassad för så får verksamheten tillsyn en, eller flera gånger årligen, eller vart annat och i vissa fall vart tredje år. Detta sätt att arbeta innebär att en god tillsyn kan genomföras samtidigt som verksamhetsutövarna får det stöd och den service som de kan behöva. Det bör dock betonas att tillsynen också är riskbaserad. Det innebär att tillsyn inte endast görs utifrån den klassning som verksamheten har, utan även beroende av tidigare erfarenheter av verksamheten och hur välskött denna är.

Planeringen för 2026–2028 gäller under förutsättning att erforderliga resurser finns, samt att det inte inträffar större oförutsedda händelser som kräver stora insatser och som påverkar möjligheten att följa tillsynsplanen.

5.1 Bortprioritering

Inventering av U-verksamheter

Inventering av U-verksamheter planeras fortsätta 2026 men i mån av tid utifrån befintliga resurser. Inventeringen innebär bland annat arbete i form av att uppdatera befintligt register över registrerade verksamheter samt registrera verksamheter som tidigare inte funnits med i verksamhetssystemet så systemet enbart innehåller aktiva verksamheter.

Tillsyn givna värmepumpstillstånd inom vattenskyddsområde

Majoriteten av kommunens vattenskyddsföreskrifter har snart varit beslutade i 20 år och det finns ett behov av att följa upp tidigare givna tillstånd för att kontrollera villkorsefterlevnad. Detta kommer dock få prioriteras bort under 2026 på grund av resursbrist.

Förorenad mark

Den egeniniterade tillsynen inom förorenad mark nedprioriteras. Detta då vi saknar personalresurser och kunskap inom området. Konsekvensen av avsaknaden av tillsyn inom området är att kommunen riskerar att inte uppnå de nationella miljömålen god bebyggd miljö och giftfri miljö.

Tillsynskampanj konstgräs och gummiytor hösten 2026

Tillsynen syftar till att minska spridningen av mikroplaster från konstgräsplaner och gummiytor genom att i tillsynen kontrollera verksamhetsutövarnas skyddsåtgärder och rutiner. Från 2031 kommer avsiktligt tillsatta mikroplaster vara förbjudna enligt EU:s kemikalielagstiftning Reach och en rad ersättningsmaterial kommer att testas. Förbudet kommer dock inte leda till att spridningen av mikroplaster upphör på redan befintliga ytor. Förbudet gäller utsläppande på marknaden och granulat som redan är inköpt kommer att kunna fortsätta användas. Studier visar att även undermattor och andra gummiytor ger upphov till utsläpp. Tillsynskampanjen prioriteras bort på grund av resursbrist.

Tillsynskampanj illegala avfallsverksamheter

För att upptäcka illegal avfallsverksamhet krävs uppsökande och mer kontrollerande tillsyn. Denna tillsyn behöver utföras av alla tillsynsmyndigheter inom avfallsområdet. Hantering av avfall, och särskilt farligt avfall, medför kostnader som i vissa fall kan bli mycket höga. Det gör att det finns en stark drivkraft att undvika att klassa någonting som avfall och istället bedöma det som en biprodukt, att avfallet upphör att vara avfall eller att det utgör en begagnad vara för återbruk med mera. Miljö- och byggnämndens medverkande i tillsynskampanjen bortprioriteras på grund av resursbrist. Avfallsbrottslighet är det tredje största brottet i världen och bortprioriteringen innebär en ökad risk för att de illegala avfallsverksamheter fortsatt kan bedrivas och att avfall som egentligen borde klassats släpps ut på marknaden som produkter.

Avlopp

En rimlig åtgärdstakt för små avlopp, vilket anges i kommunens VA-plan, är att bedriva tillsyn på ca 275 objekt årligen. På grund av begränsade personalresurser kommer 195 objekt prioriteras bort under 2026. Utsläpp från små avlopp spelar en mycket viktig roll för miljömålen Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag och God bebyggd miljö.

Bortprioriteringen resulterar i att det tar längre tid att åtgärda kommunens bristfälliga avlopp och att det inte sker någon återkommande tillsyn på befintliga avlopp. Uppdatering av

det digitala ärendehanteringsregistret för samtliga avlopp görs endast i mån av tid. Det innebär att det är osäkert om målet kommer uppnås med att ha ett komplett avloppsregister till 2026.

6 Administration

Miljö- och byggnämnden arbetar löpande för att förbättra strukturen gällande akthantering. Arbetet med gemensamma rutiner, skrivmallar, material på hemsidor, bättre användande av ärendehanteringssystem, kvalitetsledningsarbete m.m. kommer att fortsätta.

Administration har tidigare tagit en påtaglig del av tiden från den direkta ärendehandläggningen. De ökade resurserna inom den administrativa funktionen har dock inneburit att vissa delar har kunnat flyttas över från handläggarna till administratörerna och skapat mer tid för den operativa tillsynen och övrig ärendehandläggning. Uppskattningsvis frigör administrationen motsvarande en handläggartjänst genom att överta mycket av det administrativa arbetet.

Under 2026 kommer fokus fortsatt läggas på systematiskt kvalitetsarbete och där är administrationen en mycket viktig del i fråga om att identifiera förbättringsområden och effektivare och rättssäkrare arbetssätt på enheten.